

Dokument na rokovanie

B10-0173/2024

20.11.2024

NÁVRH UZNESENIA

predložený na základe vyhlásenia Komisie

v súlade s článkom 136 ods. 2 rokovacieho poriadku

o odporúčaní Rady o prostredí bez dymu a aerosólov
(2024/2911(RSP))

Vlad Vasile-Voiculescu
v mene skupiny Renew

Uznesenie Európskeho parlamentu o odporúčaní Rady o prostredí bez dymu a aerosólov (2024/2911(RSP))

Európsky parlament,

- so zreteľom na Zmluvu o fungovaní Európskej únie, a najmä na jej článok 168,
- so zreteľom na smernicu Európskeho parlamentu a Rady 2014/40/EÚ z 3. apríla 2014 o aproximácii zákonov, iných právnych predpisov a správnych opatrení členských štátov týkajúcich sa výroby, prezentácie a predaja tabakových a súvisiacich výrobkov a o zrušení smernice 2001/37/ES¹ (smernica o tabakových výrobkoch),
- so zreteľom na nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2021/522 z 24. marca 2021, ktorým sa zriaďuje akčný program Únie v oblasti zdravia („program EU4Health“) na obdobie rokov 2021 – 2027 a zrušuje nariadenie (EÚ) č. 282/2014²,
- so zreteľom na svoje uznesenie z 26. novembra 2009 o nefajčiarskom prostredí³,
- so zreteľom na svoje uznesenie zo 16. februára 2022 o posilnení Európy v boji proti rakovine – smerom ku komplexnej a koordinovanej stratégii⁴,
- so zreteľom na svoje uznesenie z 23. novembra 2022 o prevencii, liečbe a lepšej starostlivosti o diabetes v EÚ pri príležitosti Svetového dňa diabetu⁵,
- so zreteľom na svoje uznesenie z 13. decembra 2023 o neprenosných ochoreniach⁶,
- so zreteľom na oznámenie Komisie z 3. februára 2021 s názvom Európsky plán na boj proti rakovine [COM(2021)0044],
- so zreteľom na návrh Komisie zo 17. septembra 2024 na odporúčanie Rady o prostredí bez dymu a aerosólov, ktorým sa nahrádza odporúčanie Rady 2009/C 296/02 [COM(2024)0055],
- so zreteľom na iniciatívu Komisie z decembra 2021 s názvom Spoločne zdravšie – iniciatíva EÚ v oblasti neprenosných ochorení,
- so zreteľom na ciele OSN v oblasti udržateľného rozvoja, najmä cieľ č. 3 týkajúci sa dobrého zdravia a dobrých životných podmienok,
- so zreteľom na Rámcový dohovor Svetovej zdravotníckej organizácie o kontrole tabaku

¹ Ú. v. EÚ L 127, 29.4.2014, s. 1, ELI: <http://data.europa.eu/eli/dir/2014/40/oj>.

² Ú. v. EÚ L 107, 26.3.2021, p. 1, ELI: <http://data.europa.eu/eli/reg/2021/522/oj>.

³ Ú. v. EÚ C 285E, 21.10.2010, s. 63.

⁴ Ú. v. EÚ C 342, 6.9.2022, s. 109.

⁵ Ú. v. EÚ C 167, 11.5.2023, s. 36.

⁶ Ú. v. EÚ C, C/2024/4171, 2.8.2024, ELI: <http://data.europa.eu/eli/C/2024/4171/oj>.

(WHO RDKT) z 21. mája 2003,

- so zreteľom na článok 136 ods. 2 rokovacieho poriadku,
- A. keďže tabaková epidémia je jednou z najväčších hrozieb pre verejné zdravie, ktorým svet kedy čelil, keďže každoročne zabíja na celom svete viac ako 8 miliónov ľudí⁷;
- B. keďže trh s novými a vznikajúcimi tabakovými, nikotínovými výrobkami a výrobkami neobsahujúcimi nikotín, ako sú elektronické cigarety (e-cigarety) a zahrievané tabakové výrobky, a ich používanie rýchlo rastú⁸;
- C. keďže sekundárny dym spôsobuje predčasné úmrtia a zvyšuje riziko vzniku širokej škály neprenosných ochorení vrátane rakoviny, kardiovaskulárnych ochorení a chronických ochorení dýchacích ciest; keďže aerosóly z nových a vznikajúcich výrobkov vypúšťajú jemné a ultrajemné častice, ktoré predstavujú zdravotné riziko nielen pre používateľa, ale aj okolostojacich;
- D. keďže nové a vznikajúce výrobky, ktoré vypúšťajú aerosóly, obsahujú nebezpečné chemické látky, ako je formaldehyd, acetaldehyd a akroleín, o ktorých je známe, že majú toxické a karcinogénne vlastnosti^{9,10};
- E. keďže fajčenie poškodzuje takmer každý orgán v tele a spôsobuje mnohé choroby vrátane rakoviny, srdcových chorôb, mŕtvice, pľúcnych ochorení, cukrovky 2. typu a chronickej obštrukčnej choroby pľúc;
- F. keďže vystavenie sekundárnemu dymu a aerosólom nepomerne viac ovplyvňuje zraniteľné skupiny vrátane detí, tehotných žien a starších ľudí;
- G. keďže v Európskom pláne na boj proti rakovine sa stanovuje cieľ, ktorým je vytvoriť do roku 2040 generáciu bez tabaku, v ktorej budú spotrebiteľia tabaku tvoriť menej ako 5 % obyvateľstva; keďže zväčšovanie priestorov bez dymu už prispelo k zlepšeniu miery úmrtnosti aj chorobnosti;

⁷ WHO, Informačný prehľad o tabaku, 2020, <https://www.who.int/docs/default-source/campaigns-and-initiatives/world-no-tobacco-day-2020/wntd-tobacco-fact-sheet.pdf>.

⁸ Správa Komisie z 15. júna 2022 týkajúca sa stanovenia podstatnej zmeny okolností v prípade zahrievaných tabakových výrobkov v súlade so smernicou 2014/40/EÚ [COM(2022)0279].

⁹ Almeida-da-Silva, C. a kol., *Effects of electronic cigarette aerosol exposure on oral and system health* (Účinky vystavenia aerosólom z elektronických cigariet na zdravie ústnej dutiny a celého tela), *Biomedical Journal*, zv. 44, vydanie 3, 24. júla 2020, s. 252 – 259, <https://pmc.ncbi.nlm.nih.gov/articles/PMC8358192/>.

¹⁰ Pieper, E. pre nemecký Spolkový inštitút pre hodnotenie rizík, *Health risk assessment: New Tobacco Products, E-Cigarettes and related products* (Hodnotenie zdravotného rizika: nová kategória tabakových výrobkov, e-cigarety a príbuzné výrobky), prezentácia pre Výbor pre hospodárske a menové veci, Výbor pre zamestnanosť a sociálne veci, Výbor pre životné prostredie, verejné zdravie a bezpečnosť potravín, Výbor pre priemysel, výskum a energetiku a Výbor pre vnútorný trh a ochranu spotrebiteľa Európskeho parlamentu, [https://www.europarl.europa.eu/cmsdata/259012/EP%20Presentation%201%20-%20Elke%20Pieper%20\(BfR\).pdf](https://www.europarl.europa.eu/cmsdata/259012/EP%20Presentation%201%20-%20Elke%20Pieper%20(BfR).pdf).

- H. keďže medzi dospelými respondentmi prieskumu Eurobarometra z mája a júna 2023 o postojoch Európanov k tabakovým a súvisiacim výrobkom¹¹ sú 3 % súčasnými používateľmi elektronických cigariet a 2 % pravidelnými používateľmi zahrievaných tabakových výrobkov, takže ich počet od roku 2020 významne vzrástol;
- I. keďže znepokojujúcim aspektom zavádzania nových a vznikajúcich tabakových, nikotínových výrobkov a výrobkov neobsahujúcich nikotín je ich príťažlivosť pre mladých ľudí a v niektorých prípadoch dokonca pre deti;
- J. keďže podľa prieskumu Eurobarometra 54 % súčasných a bývalých fajčiarov začalo fajčiť pred dovŕšením 19 rokov a 14 % pred dovŕšením 15 rokov;
- K. keďže z údajov Eurobarometra vyplýva, že 74 % respondentov sa stretlo s tým, že na vonkajších terasách niekto fajčil, a 71 % s tým, že niekto na tých istých miestach fajčil elektronické cigarety a zahrievané tabakové výrobky; keďže verejnosť výrazne podporuje zákaz fajčenia vo vonkajších priestoroch, kde nie je možné zaistiť fyzický odstup vrátane parkov, pláží a vchodov do verejných budov;
- L. keďže v súčasnom odporúčaní Rady (2009/C 296/02)¹² sa stanovuje, že členské štáty majú vykonávať dohovor WHO RDKT, a preto tento dokument poskytuje usmernenia k plneniu ich právnych povinností týkajúcich sa ochrany ľudí pred sekundárnym tabakovým dymom na všetkých vnútorných pracoviskách a vnútorných verejných priestoroch, ako aj vo všetkej verejnej doprave;
- M. keďže všetky členské štáty sú zmluvnými stranami dohovoru WHO RDKT a v odporúčaní Rady sa v zásade 1 usmernení k vykonávaniu článku 8 stanovuje úplné odstránenie fajčenia a tabakového dymu v určitých priestoroch alebo prostrediach s cieľom chrániť pred vystavením a vytvoriť 100 % prostredie bez dymu;
- N. keďže konferencia zmluvných strán dohovoru WHO RDKT považuje zahrievané tabakové výrobky za tabakové výrobky, na ktoré sa vzťahujú ustanovenia dohovoru WHO RDKT, ako sa uvádza v rozhodnutí FCTC/COP8(22)¹³; keďže zmluvné strany dohovoru WHO RDKT sa naliehavo vyzývajú, aby uprednostnili opatrenia na ochranu ľudí pred vystavením emisiám zo zahrievaných tabakových výrobkov a výslovne rozšírili právne predpisy o prostredí bez dymu o zahrievané tabakové výrobky;
- O. keďže právna úprava zahrievaných tabakových výrobkov a nových a vznikajúcich nikotínových výrobkov a výrobkov neobsahujúcich nikotín je v celej EÚ naďalej roztrieštená, čo vnútroštátnym orgánom sťažuje presadzovanie vnútroštátnych právnych predpisov;
- P. keďže cieľom navrhovanej revízie odporúčania Rady o prostredí bez dymu (návrh Komisie) je lepšie chrániť ľudí, najmä deti, mladých ľudí a tehotné ženy, pred účinkami

¹¹ Európska komisia: Generálne riaditeľstvo pre komunikáciu a Generálne riaditeľstvo pre zdravie a bezpečnosť potravín, Osobitný Eurobarometer 539: Postoje Európanov k tabakovým a súvisiacim výrobkom – máj – jún 2023; 2024, <https://data.europa.eu/doi/10.2875/020758>.

¹² Ú. v. EÚ C 296, 5.12.2009, s. 4.

¹³ Rozhodnutie FCTC/COP8(22) konferencie zmluvných strán Rámcového dohovoru WHO o kontrole tabaku zo 6. októbra 2018 s názvom Nové a vznikajúce tabakové výrobky.

sekundárneho tabakového dymu a aerosólov, a odporúča sa v nej rozšíriť politiky v oblasti prostredia bez dymu o dôležité vonkajšie priestory, ako sú verejné ihriská, zábavné parky, kúpaliská, priestory pri zdravotníckych a vzdelávacích zariadeniach, verejných budovách a stanice verejnej dopravy;

- Q. keďže v návrhu Komisie sa takisto odporúča, aby členské štáty rozšírili politiky v oblasti prostredia bez dymu na nové a vznikajúce výrobky, ako sú zahrievané tabakové výrobky a elektronické cigarety, a aby si vymieňali najlepšie postupy a posilňovali medzinárodnú spoluprácu s cieľom maximalizovať vplyv opatrení prijatých v celej EÚ;
- R. keďže Komisia poskytne podporu prostredníctvom priameho grantu vo výške 16 miliónov EUR z programu EU4Health, zatiaľ čo na posilnenie právnej úpravy tabakových, nikotínových a súvisiacich výrobkov a na prevenciu závislosti už bolo vyčlenených 80 miliónov EUR z programu Horizont Európa; keďže Komisia vypracuje aj súbor preventívnych nástrojov na podporu ochrany zdravia detí a mladých ľudí;
- S. keďže vykonávanie odporúčania by sa malo pravidelne monitorovať s cieľom merať pokrok pri dosahovaní jeho cieľov a identifikovať nedostatky v úsilí o rozšírenie prostredia bez dymu a aerosólov;

Všeobecne

1. opakuje svoju silnú a trvalú podporu cieľa, ktorým je vytvorenie generácie bez tabaku do roku 2040, ako sa uvádza v Európskom pláne na boj proti rakovine; zdôrazňuje, že na zaistenie toho, že sa tento cieľ skutočne dosiahne, je potrebné zintenzívniť úsilie;
2. víta návrh aktualizovaného odporúčania Rady; domnieva sa, že nárast používania zahrievaných tabakových výrobkov, elektronických cigariet a iných výrobkov vypúšťajúcich aerosóly vo vonkajších a vnútorných verejných priestoroch predstavuje riziko pre verejné zdravie;
3. zdôrazňuje, že neexistujú preukázané bezpečné úrovne vystavenia dymu a aerosólom;
4. zdôrazňuje, že právne predpisy o prostredí bez dymu chránia zdravie nefajčiarov a slúžia na ochranu ich zdravia a sú obľúbené, pretože motivujú fajčiarov, aby prestali fajčiť¹⁴;
5. vyzýva členské štáty, aby rozšírili zákazy fajčenia na verejných priestranstvách o zahrievané tabakové výrobky, elektronické cigarety a iné výrobky vypúšťajúce aerosóly;
6. vyzýva členské štáty, aby do týchto zákazov zahrnuli dôležité vonkajšie priestory vrátane vonkajších reštaurácií, kaviarní a barov, pracovísk, priestorov v blízkosti zdravotníckych a vzdelávacích zariadení a iných zariadení zdravotnej starostlivosti, verejnej dopravy, a to aj autobusových a električkových zastávok, železničných staníc a nástupísk, letísk a rekreačných oblastí a iných miest zhromažďovania sa a vysokej

¹⁴ WHO, Informačný prehľad o tabaku, 2020, <https://www.who.int/docs/default-source/campaigns-and-initiatives/world-no-tobacco-day-2020/wntd-tobacco-fact-sheet.pdf>.

koncentrácie ľudí;

7. domnieva sa, že takéto zákazy by mali byť vypracované tak, aby sa zabezpečila najvyššia možná ochrana detí, mladých ľudí a tehotných žien;
8. vyzýva Komisiu a členské štáty, aby uskutočnili štúdie a stimulovali ďalší výskum rizík spojených so sekundárnym vystavením zahrievaným tabakovým výrobkom a aerosólom vrátane elektronických cigariet;
9. vyjadruje znepokojenie nad rastúcimi rizikami pre verejné zdravie, ktoré predstavuje nárast výrobkov na vapovanie na čiernom trhu; zdôrazňuje, že nedostatočná kontrola bezpečnosti a pôvodu týchto výrobkov ohrozuje verejné zdravie; vyzýva Komisiu a členské štáty, aby zaviedli prísnejšie opatrenia na zabránenie nezákonnému vstupu takýchto výrobkov na trh;
10. víta, že Komisia poskytuje z programu EU4Health finančné prostriedky na podporu členských štátov pri vykonávaní politiky v oblasti zdravia vrátane týchto odporúčaných opatrení; vyjadruje však vážne znepokojenie nad nedostatkom dlhodobých investícií do zdravia;
11. vyzýva Komisiu, aby v nadväznosti na posúdenie vedeckých hodnotení týkajúcich sa zdravotných rizík spojených s elektronickými cigaretami, zahrievanými tabakovými výrobkami a novými kategóriami tabakových výrobkov vrátane posúdenia rizík spojených s používaním týchto výrobkov v porovnaní s konzumáciou iných tabakových výrobkov navrhla ešte v tomto volebnom období revíziu smernice o tabakových výrobkoch;

Podávanie správ

12. vyzýva Komisiu, aby štyri roky po prijatí tohto uznesenia predložila Parlamentu a Rade správu o pokroku pri jeho vykonávaní a vykonávaní odporúčania Rady v členských štátoch;

o

o o

13. poveruje svoju predsedníčku, aby postúpila toto uznesenie členským štátom, Rade, Komisii a Svetovej zdravotníckej organizácii.